

Rigmor N. Arge, sálarfrøðingur:

BRÓTIÐ TØGNI – VIT MUGU TOSA VIÐ BØRNI

– Tað er ótrúliga týdningarmikið, at vit seta orð á kynsligan ágang og seksualitet sum heild, heima við hús, sigur Rigmor N. Arge, sálarfrøðingur

BARBARA HOLM

Kynsligur ágangur er eitt evni, sum er frammi í almenna rúminum við jøvnum millumbili. Aftur nú hevur evnið verið frammi, nú eitt mál um kynsligan ágang er endað hjá lögregluni. Hóast meldaði maðurin ikki er skuldsettur enn, so hevur tað fingið avleiðingar á tann hátt, at HB hevur útiðst meldaða mannin frá hølum felagsins.

Síðani syrgiliga málið endaði til umrøðu í miðlunum, eru tey ivaleyst nógv foreldur, sum hava sett sær sjálvum spurningin um, hvørt tey skulu orða hendan trupulleikan við síni børn.

Og svarið er einfalt, um tú spyr Rigmor N. Arge, sálarfrøðing.

– Tú skalt absolut tosa við

tíni børn um kynsligan ágang, sigur hon.

Rigmor N. Arge hevur arbeitt nógv við júst hesum økinum, og hennara fatan er púra greið.

– Vit tosa við børn okkara um fleiri av lívsins vandum. Og vit noyðast eisini at tosa við tey um kynsligan ágang, hóast tað kann vera trupult, sigur Rigmor N. Arge.

Halt teg til fakta

At seta orð á nakað so óhugsandi, er ivaleyst trupult hjá flest øllum foreldrum. Men tá tú fert at tosa við barn títt um tað, sum helst flest okkara halda vera tað mest ræðuliga ein kann hugsa sær, so eru umráðandi at halda seg til fakta.

– Fyri at tryggja børnini mást tú siga, at onkuntíð eru ónd fólk, sum gera seg kynsliga inn á børn

og ung. Tað kann vera stór børn, sum gera seg inn á lítil børn, ella vaksin, sum biðja børn gera ting, sum man ikki má, sigur Rigmor N. Arge.

Víðari greiðir hon frá, at tá tú skalt fáa barnið at skilja støðuna, er umráðandi at siga sum er.

– Sig við barnið, at onkuntíð taka vaksin í pissilingin ella pissikonuna, ella vilja tey hava, at børnini gera tað við tey vaksnu. Og tað má man ikki, greiðir Rigmor N. Arge frá.

Vit mugu seta orð á, at kynsgøgnini eiga børnini sjálvi, og at vaksin ikki hava nakað at gera har niðri.

– Fyri at vera trygg í ferðsluni, læra vit børn um ferðslureglur. Fyri at vera trygg í heiminum, noyðast vit eisini at siga teimum, at tað onkuntíð eru vaksin, sum gera seg inn á børn,

sigur Rigmor N. Arge.

Byrja tíðliga og minn á aftur

Meðan vit halda tað púra vanligt, at børn niður í 6 mánaðir skulu til tannlækna at eftirkanna tannkjøtið, hava vit eisini tørv á at tryggja kynsligu heilsuna hjá okkara børnum.

– Vit eru fødd við kynsgøgnum og tann kynsligi parturin er bara ein partur av at vera menniskja, sigur Rigmor N. Arge.

Spurningurin um, nær man skal seta orð á kynsligan ágang við børnini, heldur Rigmor, at foreldrini sjálvi duga best at meta um.

– Tað veldst um búning. Men tá børnini blíva áhugað í sínum kynsgögnum, kunnu vit varliga byrja at seta orð á, at tey eiga

børnini sjálvi, sigur Rigmor N. Arge.

Tá tey so blíva eldri enn hasi trý, fyra árin, kann nágreinast og minnast á.

– Tað mest umráðandi er, at tryggja børnini og siga teimum, at meðan tað eru summi, sum gera slíkt, so er tað umráðandi, at børnini seta síni mørk og at tey siga frá fyri foreldrunum, um nakað slíkt hendir teimum, sigur Rigmor N. Arge.

Og við at minna á, at tað ongantíð eru børnini sjálvi, sum eiga ábyrgdina, um nakað slíkt hendir, kunnu vit verja tey sum frægast.

– Tá vit hava sagt okkara børnum, at tað eru vaksin, sum gera ónærlig ting við børn, so kunnu vit minna á týdningin av, at tey seta síni mørk, so hvørt sum barnið fer í onkran nýggjan sosialan felagsskap,